

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 ianuarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecători - Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Bargan Iurie în numele succesoriului victimei Ciobanu Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014 și de avocatul Caldîba Vitalie în numele inculpatului Galiț Valeriu, împotriva sentinței Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 12 iunie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014, în cauza penală în privința lui

Galiț Valeriu Ion,

născut la 14 august 1989, originar și domiciliat pînă la reținere în mun. Chișinău, or. Sîngera, str. Ștefan cel Mare 50.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 12 iunie 2012 - pînă la 12 iunie 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 01 august 2013 - pînă la 09 iunie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 19 septembrie 2014 - pînă la 27 ianuarie 2015 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 12 iunie 2013, Galiț Valeriu a fost condamnat în baza art. 146 Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin.(4) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2009, casată parțial prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iulie 2012, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 3 ani și 2 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul lui Ciobanu Valentina prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Galiț Valeriu la 24 martie 2012, aproximativ la ora 05⁰⁰, aflându-se în fața blocului locativ din str. Alecu Russo 61/4, mun. Chișinău, în urma relațiilor ostile spontan apărute ca consecință a certii între el și Zghibarț Andrei, fiind în stare de afect survenită în mod subit, provocată de acte de violență și insulte grave ale victimei, a scos arma de foc de model „Baikal 442” cu nr. XH09418, încărcat cu cartuș de luptă calibru 9X19 mm pe care o deținea legal asupra sa și a efectuat șase împușcături în direcția ultimului, cauzându-i victimei conform raportului de expertiză medico-legală nr. 591 din 30.05.2012, *leziuni corporale grave, periculoase pentru viață*, în urma cărora Zghibarț A. a decedat.

Potrivit rechizitoriului Galiț Valeriu a fost pus sub învinuire în baza art.145 alin.(2) lit. a) Cod penal, însă pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 146 Cod penal, adică, *omorul săvârșit în stare de afect survenită în mod subit, provocată de acte de violență sau de insulte grave ori de alte acte ilegale sau imorale ale victimei*.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul, avocatul Bargan I. în numele succesorului victimei și avocatul Caldîba V. în numele inculpatului, care au solicitat:

- procurorul, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, de condamnare a lui Galiț V. în baza art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal, la 19 ani închisoare, în baza art. 84 alin.(4) Cod penal, de adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei aplicate prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26.07.2012, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 20 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În argumentarea apelului, a menționat că de către organul de urmărire penală au fost acumulate suficiente probe pertinente și concludente, care în ansamblu coroborează între ele, ce dovedesc pe deplin vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de omor intenționat și anume: - declarațiile reprezentantului victimei Ciobanu V., a martorului Strîmbei M., - expertului legist Hăbășescu A., - raportul de expertiză criminalistică nr. 1059/1060/1061/ din 13.04.2012, potrivit căruia urmele digitale pe pistolul „Baical” aparțin lui Galiț V., - raportul de expertiză psihiatrică legală de staționar nr.110s-2012

din 13.12.2012, potrivit căruia inculpatul urmează a fi recunoscut responsabil.

Din declarațiile specialistului expert legist Hăbășescu A. rezultă că în rezultatul împușcării în antebrațul drept, acesta a devenit nefuncțional, respectiv victima nu putea să facă careva mișcări cu el, precum nici, să efectueze careva împușcături. Consideră că inițial victima a fost împușcată în spate, iar ulterior în torace, concluzie formată în baza faptului că canalul de rănire la intrare a plăgilor cauzate în spate este rectiliniu, iar a celor din față de la torace din sus în jos. Astfel, părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale prin împușcare atât din față, cât și din spate, fapt ce vine în contradicție cu cele declarate de inculpat precum că ar fi tras din armă în partea din față a corpului victimei în timp ce fugea. Se constată că afirmațiile inculpatului precum că ar fi efectuat mai întâi o împușcătură în antebrațul victimei Zghibart A., deoarece acesta a scos arma și a îndreptat-o spre el, nu corespund realității, din motiv că, potrivit raportului de expertiză criminalistică din 13.04.2012, urma digitală depistată pe pistolul de model „Compact” nu aparține lui Zghibart, Galiț sau Strîmbei, iar urmele de pe pistolul „Baikal” aparțin lui Galiț V. și cele 6 tuburi depistate la fața locului au fost trase din pistolul Baikal. Toate împușcăturile au fost efectuate de către inculpat în zona vitală a corpului victimei. La fel, nu s-a constatat nici legitima apărare, la care inițial a făcut trimitere inculpatul, fiindcă nu s-a dovedit că Zghibart A. a scos pistolul și a încercat să-l împuște pe Galiț, pentru ca acesta să acționeze în stare de legitimă apărare. Potrivit raportului de expertiză psihiatrică legală staționară nr. 110s-2012 din 13.12.2012 s-a stabilit că Galiț V. urmează a fi recunoscut responsabil, în perioada comiterii infracțiunii acesta se orienta în anturaj, acționa direcționat, fapt confirmat de psihiatru Cara El., iar psihologul Tomuz A. la fel a declarat că inculpatul își dădea seama ce face și se consideră responsabil. Consideră că infracțiunea a fost săvârșită ca urmare a relațiilor personale și din cauza certii, inculpatul a acționat cu intenție directă, el își dădea seama că atentează la viața victimei, a prevăzut că prin fapta lui poate surveni moartea acestuia și a dorit ca decesul să se producă.

- succesorul victimei Ciobanu V. și avocatul acesteia Bargan I., casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art.145 alin.(2) lit. a) Cod penal la detențiune de viață, cu admiterea integrală a acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral. Instanța de fond a apreciat incorect probele examinate și administrate, dându-le o interpretare greșită. Consideră că sunt probe suficiente, directe, utile și veridice care în ansamblu coroborează între ele și

confirmă pe deplin vinovăția lui Galiț V. în comiterea infracțiunii de omor săvârșit cu premeditare. Intenția inculpatului a apărut la acesta fără vre-o influență, fiind înfăptuită după scurgerea unui interval de timp din momentul apariției intenției de a comite infracțiunea. Potrivit raportului de examinare medico-legală nr. 591 din 30.05.2012 a cadavrului rezultă că victimei i-au fost cauzate leziuni corporale prin împușcare atât din față, cât și din spate. Astfel, inculpatul a efectuat mai întâi împușcături în direcția victimei care se afla cu spatele la el, după care și-a continuat realizarea intenției de omor împușcându-l și din față în torace, fiindu-i cauzate acele plăgi care au dus la moartea victimei. Este lipsită de suport concluzia că inculpatul a comis infracțiunea în stare de afect, care a fost cauzată de acțiunile ilegale ale victimei, deoarece afectul constituie o stare a psihicului omului, care, deși își dă seama de acțiunile sale, în mare măsură pierde controlul asupra propriilor acțiuni și capacitatea de a le conduce. Din probele administrate la dosar nu se confirmă existența stării de afect. La fel, instanța de fond nu a luat în considerație că din declarațiile reprezentantului victimei Ciobanu V., a martorilor Lupan M., Cliucnicova L., Dudnicenco V. s-a constatat că între inculpat și victimă erau relații foarte bune. Totodată, declarațiile martorului Strîmbei M., martor ocular al infracțiunii sunt contradictorii și de către instanța de fond urmau a fi apreciate critic.

- avocatul Caldîba V. în numele inculpatului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri cu stabilirea unei pedepsei mai blînde inculpatului și respingerea acțiunii civile. În argumentarea apelului a menționat că pedeapsa aplicată de către instanța de fond este una inechitabilă, fiind prea aspră, sau, la stabilirea termenului pedepsei, instanța a ignorat criteriile generale de individualizare prevăzute la art. 75 Cod penal, neținînd cont de motivul comiterii infracțiunii, de circumstanțele cauzei și anume: săvârșirea ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin personal, repararea benevolă a pagubei materiale cauzate, autodenunțarea și contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, ilegalitatea sau imoralitatea acțiunilor victimei care și au provocat infracțiunea. La fel, consideră că instanța în mod ilegal și neîntemeiat a dispus încasarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, sau în lipsa probării temeiurilor și mărimii pagubei cerute de partea civilă, conform art. 387 alin.(1) CPP, nu era în drept să admită acțiunea civilă, urmînd să dispună respingerea acesteia ca nefondată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014, a fost respins, ca nefondat apelul declarat de avocat în numele inculpatului, admise apelurile declarate de procuror, succesorul victimei și

avocatul acesteia Bargan I., casată sentința contestată în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre.

- Galiț Valeriu a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit.a) Cod penal la 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În temeiul art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei fixate prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2009, casată parțial prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 iulie 2012, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa de 15 ani 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de activitatea comercială pe un termen de 1 an. În rest, sentința a fost menținută.

5. În argumentarea soluției adoptate, instanța a menționat că, verificând declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță, s-a constatat că Galiț Valeriu la 24 martie 2012, aproximativ la ora 05⁰⁰, aflându-se în fața blocului locativ, amplasat pe str. Alecu Russo 61/4, mun. Chișinău, în urma relațiilor ostile spontan apărute, ca consecință a certii între el și Zghibarț A., din intenție directă, urmărind scopul omorului acestuia, a scos arma de foc de model „Baikal 442”, cu nr. XH09418, încărcat cu cartuș de luptă calibru 9X19 mm pe care o deținea legal asupra sa și a efectuat șase împușcături în direcția ultimului, provocându-i victimei conform raportului de expertiză medico-legală nr. 591 din 30.05.2012, leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora Zghibarț A. a decedat pe loc.

Colegiul penal a apreciat concluziile primei instanțe cum că fapta inculpatului Galiț V. se încadrează în prevederile art. 146 CP, ca omorul săvârșit în stare de afect survenită în mod subit, provocată de acte de violență sau de insulte grave ori de alte acte ilegale sau imorale ale victimei, drept pripite, luate în urma aprecierii unilaterale a probelor administrate.

Afirmațiile inculpatului precum că ar fi efectuat mai întâi o împușcătură în antebrațul victimei Zghibarț Andrei, deoarece acesta a scos arma și a îndreptat-o spre el, nu corespund realității. Declarațiile inculpatului sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece, din raportul de expertiză criminalistică nr. 1059/1060/1061 din 13.04.2012, urma digitală pe pistolul de model “Compact” nu aparține lui Zghibarț, Galiț, Strîmbei, iar urmele digitale pe pistolul “Baikal” aparțin lui Galiț V. Cele 6 tuburi depistate la fața locului au fost trase anume din pistolul “Baikal”.

Instanța a considerat contradictorii declarațiile inculpatului precum că acesta a acționat în stare de legitimă apărare și totodată, în stare de afect. Dacă Galiț V. a acționat în stare de legitimă apărare atunci sunt relevante afirmațiile

că a efectuat o împușcătură în antebraț. Însă, potrivit declarațiilor expertului Hăbășescu, după împușcătură brațul a devenit nefuncțional și, prin urmare, pentru inculpat nu mai exista nici o amenințare, pericol, ca el să mai efectueze careva împușcături. Însă, această versiune o exclude pe a doua, precum că inculpatul fiind în stare de stres, de groază în legătură cu amenințările și injuriile victimei, a efectuat mai multe împușcături, fără să-și dea seama de acțiunile sale, adică era în stare de afect fiziologic.

Potrivit raportului de expertiză psihiatrică legală, constatarea stării de afect fiziologic ține de competența experților psihologi, însă la moment în R. Moldova nu sunt experți psihologi atestați. Fiind audiată în cadrul ședinței de judecată psihologul Tomuz A. a declarat că inculpatul își dădea seama ce face și se consideră responsabil, deoarece starea de afect nu-l abolește de discernământ. Starea de afect fiziologic constituie o stare a psihicului omului în care acesta, deși își dă seama de acțiunile sale, în mare măsură pierde controlul asupra propriilor sale acțiuni și capacitatea de a le controla. Suplimentar fiind audiată în cadrul ședinței instanței de apel, a declarat că concluzia făcută anterior o susține intergal, menționând că luând în considerație că în R. Moldova nu este psiholog, experții au dreptul să expună în concluzie descrierea emoțiilor unei persoane și inclusiv a persoanei care comite careva crime, indiferent că este inculpat sau victimă, astfel dînsa și-a permis să confirme aceasta în instanța de judecată, deoarece ține de competența psihologului specialist-expert. Prin ordinul spitalului de psihiatrie a fost numită ca psiholog-specialist, care poate participa în expertizele complexe, inclusiv cu stabilirea stării de afect psiho-fiziologic. În speță, factorul provocator a stării de afect au fost amenințările nemijlocite în seara respectivă cînd a avut loc crima, și consideră că aceasta a fost ultima picătură din partea lui Zghibart A., care amenința cu moartea inculpatul. Amenințările respective au fost de lungă durată, jumătate de an, și nemijlocit în timpul zilei cînd a fost comisă crima, victima l-a amenințat pe Galiț V. cu moartea. Explozia afectivă a avut loc și s-a manifestat prin mișcările haotice, automatismul motorie la momentul crimei, pentru că acel moment i-a provocat o stare de groază față de viața sa, pericol perceput real de către inculpat. Epuizarea emoțională este constatată din cauza penală, astfel, atunci cînd inculpatul trebuia să fie interogat, a refuzat la moment să depună mărturii, pentru că se simțea mult prea emoționat. Tensiunea emoțională și să dovedească de epuizare afectivă, unde persoana nu se poate concentra, inclusiv și autodenunțul să dovedească de o crimă efectuată în stare de afect, dovedește că el nu s-a eschivat de la fapta comisă.

Cît privește efectuarea împușcăturilor din spate și din față, expertul le-a explicat că acestea sunt acțiuni haotice, apărute brusc, pe neașteptate și negîndite, de aceea și sunt compatibile cu starea de afect. Singur momentul i-a provocat o stare de groază inculpatului, care i-a provocat nu numai acțiuni haotice, dar și emoții puternice, însoțite cu fuga, dar totodată, înlăturînd factorul care i-a provocat această stare de groază, care l-a dus să împuște fiind în mișcare, adică fugind împușca. Referitor la declarațiile martorilor care sunt prietenii victimei și susțin că inculpatul și victima erau prieteni, expertul a declarat precum că prietenia era sub presiune. Cu adevărat existau careva tangențe între victimă și inculpat, legate de bani, cu automobil, cu garajul, care au fost luate în considerație la întocmirea concluziei expertizei.

Astfel, aceste argumente nu pot fi reținute, fiind combătute prin analiza probelor cercetate, iar omorul în stare de afect, este provocat de acte de violență fizică sau psihică din partea victimei, insulta gravă sau alte acțiuni ilegale sau imorale ale victimei. Răspunderea pentru aceasta poate fi stabilită doar atunci cînd starea de afect și intenția de a săvârși omorul apar subit în timpul comportării ilegale a victimei și se aduce la îndeplinire fără întîrziere. Dacă însă omorul a fost comis după un oarecare interval de timp, acesta nu poate fi calificat potrivit art. 146 Cod penal.

Prin urmare, instanța a concluzionat că Galiț V. la săvîrșirea infracțiunii a acționat conștient, cu discernămînt controlîndu-și acțiunile, de aceea fapta acestuia urmează a fi calificată ca omor intenționat. La fel s-a dovedit că infracțiunea a fost comisă cu premeditare, sau, din cele relatate însăși de inculpat, în ultima perioadă de timp între el și victimă existau relații ostile, el era amenințat, la fel și familia sa, căruia i se cerea să facă unele declarații în favoarea victimei, în caz contrar va fi omorît. Pentru a exclude aceste situații, a hotărît să-l omoare. Astfel, în seara respectivă, Galiț V. singur l-a invitat pe Zghibaruț A. la discotecă, deși se presupune că ultimul îl amenința și el se temea de el, care toată seara a rămas treaz, în timp ce victima a consumat băuturi alcoolice în cantități mari. Toate aceste momente dovedesc nu altceva decît intenția inculpatului de răzbunare.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a conchis că inculpatul a săvîrșit infracțiunea ca urmare a relațiilor personale ostile și din cauza certii, care a acționat cu intenție directă, el își dădea seama că atentează la viața victimei, prevăzînd că prin fapta lui poate surveni moartea victimei, dorind ca moartea să se producă, iar acțiunile acestuia urmează a fi calificate în baza art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75-78

Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, care face parte din categoria celor excepțional de grave, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și anume recunoașterea parțială a vinei și faptul că a depus autodenunț.

La fel, instanța a conchis că este corectă soluția instanței de fond referitor la acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul succesorului părții vătămate Ciobanu V., menționând că victima era pentru ea o persoană apropiată care i-a înlocuit familia după decesul tatălui, acesta fiind apărătorul și susținătorul familiei.

Referitor la apelul avocatului inculpatului, instanța a conchis că acesta urmează a fi respins, ca nefondat, din motiv că ultimul nu a indicat careva motive concrete pentru a stabili inculpatului o pedeapsă mai blîndă. Cu atît mai mult, că prin soluția instanței de apel, inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea unei infracțiuni mai grave, evident și pedeapsă fiind mai aspră. Cît privește argumentul că prin sentința contestată a fost încasată în beneficiul succesorului părții vătămate o sumă prea mare, instanța a conchis că Ciobanu V. și-a pierdut nu doar fratele, dar persoana care i l-a înlocuit pe tatăl după decesul ultimului, fapt ce i-a provocat suferințe psihice enorme, astfel, suma de 100 000 lei, consideră că nu este exagerată, dar una echitabilă și suficientă.

6. Împotriva hotărîrilor judecătorești a declarat recurs ordinar avocatul Bargan Iurie în numele succesorului victimei Ciobanu V. și avocatul Caldîba Vitalie în numele inculpatului, care au solicitat:

- avocatul Bargan I., invocînd prevederile art. 427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărîri, cu stabilirea unei pedepse mai aspră – detențiunea pe viață. Consideră, că instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de circumstanțele cauzei, de gravitatea infracțiunii săvîrșite, motivul acesteia, persoana inculpatului care anterior a mai comis și alte infracțiuni, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia.

- avocatul inculpatului, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței instanței de fond referitor la încadrarea acțiunilor în baza art. 146 Cod penal și stabilirea unei pedepse mai blînde, non privative de libertate. Recurentul a invocat că toate probele prin care instanța de apel și-a motivat soluția adoptată referitor la condamnarea lui Galiț V. în baza art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal sunt bazate pe presupuneri,

care nu dovedesc cert vinovăția inculpatului în comiterea omorului intenționat a unei persoane săvârșit cu premeditare.

Astfel, instanța de apel contrar a admis ca probă și ilegal a pus la baza deciziei sale declarațiile expertului legist Hăbășescu A. referitor la faptul că, inițial victima a fost împușcat în spate, iar ulterior în torace, date, care potrivit art. 94 alin.(1) pct.6),7) Cod de procedură penală nu pot fi admise ca probe și nu pot fi puse la baza hotărârii judecătorești, sau aceste probe, nefiind reflectate în concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 591 din 30.05.2012, acestea reprezintă doar o presupunere personală. La fel, coroborând afirmația expertului Hăbășescu A. cu celelalte probe, se constată netemeinicia lor, sau potrivit raportului de expertiză judiciară complexă dactiloscopică, balistică și chimică nr. 1059/1060/1061 s-a constatat că nu este posibil de stabilit perioada de timp a împușcăturilor efectuate, precum și numărul lor, din lipsa unei metode științifice argumentate și a utilajului corespunzător. Prin aceeași expertiză sînt combătute argumentele expertului referitor la faptul că inițial victima a fost împușcat în spate, iar ulterior în torace, deoarece vine în contradicție cu declarațiile martorului ocular Strîmbei M. care a explicat că a auzit cum Zghibartș A. vorbea urît în adresa familiei inculpatului, la ce Galiș l-a rugat să nu spună nimic urît, iar victima s-a enervat și a încercat să scoată ceva din regiunea șoldului, nu a observat cine din ei a scos primul armele, însă Zghibartș a spus că-l omoară. Suplimentar fiind audiat martorul a explicat că, a văzut cum Andrei primul a scos arma, nu a observat în ce regiune a fost prima împușcătură, dar ambele persoane erau față în față.

Mai mult ca atît, însăși inculpatul atît în cadrul urmăririi penale, cît și instanțelor de judecată a indicat cu lux de amănunte consecutivitatea acțiunilor, motivul ce l-a determinat să efectueze împușcăturile, agresiunile și insultele spontane provocate de Zghibartș A., care demonstrează cu certitudine comiterea omorului spontan, dar nu prin acțiuni de pregătire și punere la cale. În susținerea calificării juste a acțiunilor inculpatului în baza art. 146 Cod penal sunt și concluziile raportului de expertiză psihiatrică legală de staționar nr. 110s-2012 din 11.12.2012 prin care s-a stabilit starea de afect.

În baza celor expuse, se constată că, în speță, inculpatul a săvârșit omorul părții vătămate fiind în stare de afect survenită în mod subit, provocată de acte de violență și insulte grave ale ultimului.

Referitor la stabilirea unei pedepse mai blînde a menționat că pedeapsa aplicată de instanța de fond este una inechitabilă, fiind prea aspră.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de

procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatului, menționând că recurentul solicită reaprecierea probelor, considerând că acestea nu au fost apreciate în raport cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, însă din materialele cauzei rezultă că la examinarea cauzei în instanța de apel s-a dat eficiență prevederilor art. 93-101, 414 Cod de procedură penală, și în baza probelor acumulate just s-a reținut starea de fapt și de drept, corect fiind încadrate acțiunile inculpatului, prin urmare a solicitat respingerea recursului declarat ca inadmisibil.

8. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat de avocatul în numele succesorului părții vătămate urmează a fi respins, iar cel al avocatului în numele inculpatului admis, din următoarele considerente.

8.1. Referitor la recursul declarat de avocatul Bargan Iurie în numele succesorului victimei Ciobanu V.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Potrivit textului recursului, avocatul Bargan I. în numele succesorului victimei invocă că temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul constată că temeiul la care se referă autorul recursului, nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Instanța de recurs reține că, autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Galiț Valeriu însă critică această hotărîre numai referitor la blîndețea pedepsei aplicate acestuia, considerînd că instanța de apel a aplicat condamnatului o pedeapsă prea blîndă.

Colegiul menționează că, în conformitate cu prevederile art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Totodată, legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La fel, Colegiul penal conchide că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Instanța de judecată trebuie să se conducă de limitele de pedepse stabilite de sistemul dreptului penal, care sunt relativ determinate. Aceste pedepse sunt: minimum și maximum prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator.

Astfel, lui Galiț Valeriu în baza art. 145 alin.(2) lit. a) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 15 ani închisoare, iar potrivit alin.(6) art.16 Cod penal, se consideră ca infracțiune excepțional de gravă.

Pedeapsa penală, potrivit art. 61 Cod penal, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Or, ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Din decizia instanței de apel se constată că, instanța și-a argumentat poziția cu privire la stabilirea pedepsei inculpatului Galiț Valeriu, ținând seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de lipsa circumstanțelor agravante, de gradul prejudiciabil al faptei comise, că inculpatul parțial a recunoscut vina și a depus autodenunț, stabilindu-i o pedeapsă în limita sancțiunii normei penale în baza căreia inculpatul a fost declarat vinovat.

Potrivit recursului, avocatul succesului victimei critică măsura de pedeapsă aplicată, ca fiind una prea blândă, astfel, în opinia acestuia, s-a comis o eroare de drept. Însă, după cum s-a specificat mai sus, eroarea stipulată în pct. 10) alin. (1) art. 427 CPP, nu este prezentă în cauză, deoarece instanța de apel a făcut o individualizare a pedepsei în concordanță cu prevederile legii.

8.2. Cu referire la recursul avocatului Caldîba Vitalie în numele inculpatului Galiț V.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială sau totală a hotărîrii atacate și să pronunțe o hotărîre nouă.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

Călăuzitoare în acest sens sunt și prevederile pct. 18 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 30.10.2009, "*Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală*", în care se menționează că, instanța de recurs, la examinarea acestuia, verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Chestiunea dacă fapta este constatată conform legii este un temei de drept, deoarece privește încadrarea juridică dată faptei săvîrșite, astfel ea cade sub controlul instanței de recurs, pentru care fapta nu poate fi privită ca fiind stabilită atunci cînd se constată ilegalități.

Conform art. 384 alin. (3), 410 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 CPP, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției respective.

Potrivit alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427. Din conținutul recursului rezultă că apărătorul inculpatului invocă ca temeiuri de recurs pct. 6) și 8) din alin. (1) al art. 427 CPP, care prevede că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau acesta este expus neclar, precum și cînd nu sînt întrunite elementele infracțiunii.

Astfel, potrivit recursului, recurentul, de fapt, nu neagă săvîrșirea infracțiunii, însă critică aprecierea juridică a acțiunilor comise de către Galiț

Valeriu, solicitînd menținerea calificării acestora în baza art. 146 Cod penal – *omorul săvîrșit în stare de afect*.

În acest sens, Colegiul penal menționează că instanța de apel casînd soluția primei instanțe care a constatat că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 146 Cod penal, reapreciind starea de fapt a ajuns la concluzia că acțiunile lui Galiț Valeriu urmează a fi încadrate în baza art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal, *ca omor intenționat săvîrșit cu premeditare*, care sunt confirmate prin cumulul de probe administrate și verificate în ședința instanței de apel în condițiile art. 100 alin.(4), 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, însă incorect a reținut în acțiunile inculpatului semnul calificativ “*cu premeditare*”.

La calificarea faptei în conformitate cu art. 145 alin. (2) lit. a) CP, adică la reținerea în calitate de circumstanță agravantă săvîrșirea infracțiunii de omor a unei persoane cu premeditare, este necesar întrunirea concomitentă a trei condiții: 1) trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărîrii de a săvîrși omorul și pînă la momentul executării infracțiunii; 2) în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să mediteze, să-și concentreze forțele sale psihice în vederea asigurării reușitei sale; 3) în acest interval de timp făptuitorul trebuie să treacă la săvîrșirea unor acte de pregătire de natură să întărească hotărîrea luată și să asigure realizarea ei.

O *primă condiție* privește că luarea hotărîrii de a săvîrși omorul a premers cu o anumită perioadă de timp săvîrșirea faptei. Durata acestui interval nu este fixă și nici nu poate fi dinainte stabilită, aceasta este apreciată în fiecare caz în funcție de calitățile subiective ale făptuitorului, precum și de celelalte împrejurări ale cauzei.

Cît privește cea de *a doua condiție*, hotărîrea infracțională este luată după un prealabil examen comparativ al motivelor pozitive și negative, precum și al rezultatelor ilicite dorite și nedorite de subiect. Premeditarea nu trebuie identificată cu intenția premeditată. Pentru a exista premeditare nu este suficient ca făptuitorul să fi luat pur și simplu mai dinainte hotărîrea de a omorî. În acest caz, vom avea o intenție premeditată care nu poate conta, de una singură, la calificarea faptei de omor conform art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal. Existența agravantei prevăzute de această normă presupune prezența unui complex de condiții de realizare a premeditării, care privesc atît latura subiectivă, cît și cea obiectivă.

Referitor la *a treia condiție*, este necesar de menționat că pregătirea de infracțiune este o etapă indispensabilă a activității infracționale. *Premeditarea*

nu poate exista, dacă decizia infracțională nu se exteriorizează prin acte pregătitoare, de natură nu doar psihică, dar și materială, obiectivizată, adică în intervalul de timp cuprins între momentul luării hotărârii infracționale și momentul începerii executării omorului, făptuitorul să treacă la săvârșirea unor acte de pregătire de natură să consolideze decizia luată și să asigure realizarea ei. De exemplu, pregătirea instrumentelor și mijloacelor pentru săvârșirea omorului.

Premeditatea nu poate fi reținută, dacă făptuitorul a dispus de un timp suficient, dar nu a întreprins nici un act de pregătire a omorului. *Dacă lipsește vreuna din condițiile menționate, omorul este simplu dar nu agravat.*

Mai mult, atît inculpatul, cît și victima dețineau legal arme de foc, însă aceasta nu poate fi considerat că făptuitorul s-a pregătit din timp asupra omorului, deoarece însăși din declarațiile inculpatului rezultă că el în ultima perioadă de timp purta cu el permanent pistolul.

În consecință, instanța de recurs constată că probele administrate în cauză coroborează în ansamblu între ele, instanța de apel le-a apreciat prin prisma pertinentei, concludentei și utilităților lor, astfel încît se consideră că acestea dovedesc faptul săvârșirii de către inculpatul Galiț Valeriu, a infracțiunii prevăzută de art. 145 alin. (1) Cod penal - omorul intenționat a unei persoane, însă nu "cu premeditare", normă penală în baza căreia se vor reîncadra acțiunile inculpatului, care a fost constatată de către instanța de apel.

La stabilirea pedepsei, ținînd seama de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, reieșind din gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, care face parte din categoria celor deosebit de grave, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, precum și de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de scopul pedepsei penale – restabilirea echității sociale, Colegiul penal consideră că corectarea și reeducarea inculpatului Galiț V. se va realiza aplicîndu-i pedeapsa închisorii în limita sancțiunii art. 145 alin. (1) Cod penal, ca fiind o pedeapsă echitabilă și proporțional faptei comise.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată, prin admiterea recursului ordinar declarat de avocatul Caldîba Vitalie în numele inculpatului Galiț V., cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct. 1), 2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Bargan Iurie în numele succesorului victimei Ciobanu Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014.

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Caldîba Vitalie în numele inculpatului Galiț Valeriu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014, în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre după cum urmează.

Acțiunile lui *Galiț Valeriu* se reîncadrează din prevederile art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal în cele ale art. 145 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 14 ani și 6 luni închisoare.

În conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, prin cumulul de sentințe, la pedeapsa stabilită se adaugă parțial pedeapsa aplicată prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2009, casată parțial prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iulie 2012, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa de 14 ani și 7 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de țin de activitatea comercială pe un termen de 1 an.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărîrii contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 17 februarie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Nadejda Toma

Petru Moraru